

Пономаренко О., к.е.н., доц.
Піскунова О., здобувач СВО «Магістр»
Полтавська державна аграрна академія
м. Полтава, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ДОКУМЕНТУВАННЯ РОЗРАХУНКІВ ЗА ПОДАТКОМ НА ДОХОДИ ФІЗИЧНИХ ОСІБ

Вступ. У процесі формування демократично та соціально-орієнтованої податкової системи важливого значення набуває генерація напрямів удосконалення механізму оподаткування фізичних осіб, який безпосередньо впливає на рівень добробуту громадян, ступінь диференціації їх доходів і рівень можливої соціальної напруги в суспільстві.

Податок на доходи фізичних осіб (далі – ПДФО) має дуже велику історію свого розвитку. У сучасності складовими механізму оподаткування доходів фізичних осіб є механізми оподаткування кожного виду доходів, справляння податків з яких передбачено законодавством. Стратегічними завданнями механізму оподаткування доходів фізичних осіб в ринкових умовах є реалізація фіскального і регулюючого потенціалу особистого прибуткового оподаткування.

До основних критеріїв оподаткування, на які повинна бути зорієнтована податкова політика в сфері оподаткування доходів фізичних осіб, на нашу думку, слід віднести фіскальну достатність і соціальну справедливість, стабільність і гнучкість, які максимально враховують інтереси платників податків і держави.

Головні умови, яких потрібно дотримуватись при визначенні об'єкту оподаткування доходів фізичних осіб і ставки податку з доходу – це забезпечення справедливого розподілу податкового тягаря між верстами населення з різними рівнями доходів та максимізація ролі податку з доходу фізичних осіб в доходах бюджету [1].

Важливим є також організація повномасштабної облікової фіксації складових сукупного оподатковуваного доходу громадян з одночасним накопиченням документів-підстав для отримання податкових пільг, перерахунку зайво сплачених сум податків, встановлення максимально прийнятного рівня особистого податкового тягаря.

Основна частина. Систематизація завдань обліку розрахунків з податків і платежів до бюджету дозволила сформулювати наступні пункти:

- встановити та документально зафіксувати перелік платежів і податків, які за законодавством має сплачувати підприємство;
- забезпечити своєчасне документування подій, що матимуть наслідки щодо визначення баз та сум податку;
- забезпечити правильність обчислення бази оподаткування за кожним податком;
- забезпечити правильність застосування ставок податків і платежів;
- забезпечити своєчасне складання записів з нарахування та сплати податків на рахунках обліку та в реєстрах синтетичного обліку;
- забезпечити внутрішній контроль достовірності розрахунків сум податків і

платежів;

- встановити документальне обґрунтування переліку пільг щодо сплати податків та законність їх використання;

- забезпечити повноту і своєчасність сплати податків та платежів до бюджету;

- виконувати правильні бухгалтерські записи щодо податкових зобов'язань та податкових кредитів;

- забезпечити правильність складання та своєчасність подання звітності до податкових органів за видами податків і платежів.

Особливістю первинного документування в обліку розрахунків за податком на доходи фізичних осіб є відсутність потреби у запровадженні специфічних документарних форм. У обліковій практиці документування розрахунків з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб включає у себе три змістовні блоки: 1) документальні форми, що підтверджують складові сукупного оподаткованого доходу; 2) документарні форми для перерахунку ПДФО з метою отримання податкової знижки; 3) документарні форми для підтвердження права на отримання підвищеної податкової соціальної пільги з ПДФО.

Крім того, можуть залучатися документи, що підтверджують отримання громадянами доходів поза місцем основного працевлаштування. Так, документальним фактом, що посвідчує отримання доходів від орендних операцій є договори та Акти виконаних робіт.

Додатковими випадками, що потребують документального підтвердження є надання податкових соціальних пільг та податкових знижок.

Так, наприклад, для отримання пільги одинокою матір'ю, батьком чи опікуном залучаються [2]: заява; копія свідоцтва (дубліката свідоцтва) про народження дитини (дітей) або документ із зазначенням відомостей про батька дитини у Книзі реєстрації актів цивільного стану, або документи, що підтверджують вік дитини (дітей), затверджені відповідним органом країни, в якій іноземна фізична особа — платник податку постійно проживала до прибуття в Україну; копія рішення органу опіки та піклування про встановлення опіки або піклування; копія свідоцтва про шлюб та свідоцтва про смерть (якщо із заявою звертається вдова або вдівець); копія паспорта.

Для проведення перерахунку ПДФО з метою надання податкової знижки необхідні наступні документи (відомості) [3]:

а) довідка від працедавця (працедавців) про отриману заробітну плату, в якій відображено:

- сума нарахованої заробітної плати,

- сума утриманого із нарахованої заробітної плати єдиного соціального внеску,

- сума податкової соціальної пільги, на яку впродовж року було зменшено заробітну плату для визначення бази оподаткування,

- сума податку на доходи фізичних осіб, утримана з нарахованої заробітної плати;

б) сума витрат платника податку, дозволена до податкової знижки.

Висновки та пропозиції. Отже, значення документування у обліку розрахунків з бюджетом за податком на доходи фізичних осіб не нівелюється, не зважаючи на відсутність спеціальних затверджених на державному рівні форм первинних документів. Масиви таких облікових реєстрів бухгалтеру для раціоналізації архівної справи доцільно поділяти на блоки: 1) документальні форми, що підтверджують складові сукупного оподаткованого доходу; 2) документарні форми для перерахунку ПДФО з метою отримання податкової знижки; 3) документарні форми для підтвердження права на отримання підвищеної податкової соціальної пільги з ПДФО.

На рівні підприємств, організовуючи облік ПДФО, доцільно деталізувати наказ про облікову політику щодо положень про зобов'язання; забезпечити підприємство періодичною бухгалтерською літературою; для більш повнішого контролю за змінами нормативних актів щодо розрахунків за податками та внесками з доходів фізичних осіб, звернути увагу на удосконалення аналітичного обліку податкових розрахунків.

Використана література:

1. Коблянська О. І., Даценко Т. Д. Утримання ПДФО із заробітної плати за новими правилами. *Облік і фінанси АПК*. URL: <http://magazine.faaf.org.ua/utrimannya-pdf-iz-zarobitnoi-plati-za-novimi-pravilami.html>
2. Податковий Кодекс України : Кодекс від 02.12.2010 р. № 2755-VI Дата оновлення: 20.10.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2755-17> (дата звернення 16.11.2019 р.).
3. ПДФО : нормативні документи з роз'ясненнями та коментарями. Дніпропетровськ: Баланс-Клуб, 2009. 176 с.

Пономаренко О., к.е.н., доц.
Приходько Л., здобувач СВО «Магістр»
 Полтавська державна аграрна академія
 м. Полтава, Україна

ПРОЦЕДУРИ АУДИТОРСЬКОГО ПІДТВЕРДЖЕННЯ РОЗМІРІВ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

Вступ. Вдала комбінація методів і процедур перевірки реальності існування та повноти документарного відображення сум дебіторської заборгованості дозволить встановити об'єктивну істину щодо вартісного виразу означених статей звітності (товарна та нетоварна дебіторська заборгованість) та уникнути відволікання оборотних коштів з господарського циклу підприємства у подальшому.

До основних методів фактичної перевірки боргів дебіторів, якими можуть скористатися аудитори у ході збору доказів відповідно з вимогами МСА 500 «Аудиторські докази», належать: огляд; обстеження; інвентаризація; експертна оцінка; опитування; перевірка обсягів виконаних робіт [1].

Основна частина. За допомогою методу огляду можна з'ясувати, наприклад, умови збереження коштів, документів щодо виникнення та стану розрахунків із дебіторської заборгованості. Огляду піддають різноманітні об'єкти: